

# قاعدہ تحذیر (ہشدار) و بیانی فقہی و حقوقی آن

نگارنده:

وحید احمد ناطقی

ویراستار:

نسیم رمضان پور لمسو

سرشناسه: احمد ناطقی، وحید، ۱۳۶۴

عنوان و نام پدیدآورندگان: قاعده تحذیر (هشدار) و مبانی فقهی و حقوقی آن/نگارنده وحید احمد ناطقی؛

ویراستار نسیم رمضانپور لمسو.

شناسه افزوده: رمضانپور لمسو، نسیم، ۱۳۶۵- ویراستار

مشخصات نشر: تهران، آوای هدهد ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹۱۰-۳-۹

قیمت: ۱۰۰۰۰ ریال

وضعیت: درست‌نویسی: فیبا

موضوع: عده تحذیر

موضوع: Tahzir form. 1a

رده‌بندی کنگره: ۳۱۳۹۷ الف ۳۵ ت ۵۲/۱۶۹ BP

رده‌بندی دیویی: ۳۴ ۲۹۷/

شماره کتابشناسی لی: ۵۵۲۰۹۲

## قاعده تحذیر (هشدار) و مبانی فقهی و حقوقی آن

پدیدآورندگان: ..... دکتر وحید احمد ناطقی

ویراستار: ..... نسیم رمضانپور لمسو

نوبت چاپ: ..... اول ۱۳۹۷/

شمارگان: ..... جلد ۵۰۰

قیمت: ..... ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ..... ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹۱۰-۳-۹

انتشارات آوای هدهد

avayehodhod@yahoo.com

نشانی: مقابل دانشگاه تهران، ساختمان ۱۳۹۶ (ظروفچی)، واحد ۰

تلفن: ۰۹۳۵۵۴۵۷۹۱۰-۶۶۴۶۵۰۳۵

## فهرست مطالب

|    |                                             |
|----|---------------------------------------------|
| ۱۳ | چکیده                                       |
| ۱۴ | مقدمه                                       |
| ۱۵ | فصل اول: قاعده فقهی تحذیر و نهی آن          |
| ۱۷ | ۱-۱- تبیین جایگاه قاعده تحذیر               |
| ۱۷ | ۱-۱-۱- معنی قاعده فقهی در لغت               |
| ۱۸ | ۱-۱-۲- معنی قاعده فقهی در اصطلاح            |
| ۱۹ | ۱-۱-۳- نقد تعاریف قاعده فقهی                |
| ۱۹ | ۱-۱-۴- اقسام قواعد فقهی                     |
| ۲۰ | ۱-۱-۵- فرق قاعده فقهی و ضابطه فقهی          |
| ۲۱ | ۱-۱-۶- فرق قاعده فقهی و نظریه فقهی          |
| ۲۱ | ۱-۱-۷- فرق قاعده فقهی و قاعده اصولی         |
| ۲۷ | ۱-۱-۸- مفهوم قاعده فقهی و مفهوم نظریه عمومی |
| ۲۸ | ۱-۲- مفهوم تحذیر در قاعده «هشدار»           |
| ۲۸ | ۱-۲-۱- معنی قاعده تحذیر در لغت              |
| ۳۱ | ۱-۲-۲- مسئولیت مدنی ناشی از تقصیر زیان دیده |
| ۳۴ | ۱-۲-۲-۱- ماجرای قامصه:                      |

- ۳۴-۱-۲-۲-۲-۲-۱..... مسلح کردن متجنیق
- ۳۵-۱-۲-۲-۳-۳-۱..... همکاری در تخریب دیوار
- ۳۵-۱-۲-۲-۴-۴-۱..... خسارت ناشی از بازی کودکان
- ۳۵-۱-۲-۲-۵-۵-۱..... موارد اختلافی در مسئولیت مدنی
- ۳۶-۱-۲-۲-۵-۱-۱..... مسئله متجنیق
- ۳۶-۱-۲-۲-۵-۲-۲-۱..... مشارکت در تخریب دیوار
- ۳۸-۱-۲-۲-۵-۲-۲-۱..... بررسی ماجرای قامصه در فقه شیعه
- ۴۰-۱-۲-۲-۳-۳-۱..... بررسی ادله قاعده تحذیر در فقه
- ۴۰-۱-۳-۱-۱-۳-۱..... کتاب «قرآن کریم»
- ۴۱-۱-۳-۲-۲-۳-۱..... سند روایت امام صادق
- ۴۲-۱-۳-۳-۳-۳-۱..... ادله قاعده «تبیح»
- ۴۳-۱-۳-۴-۴-۳-۱..... شهرت عملی
- ۴۴-۱-۳-۵-۵-۳-۱..... بنای عقلا
- ۴۵-۱-۳-۶-۶-۳-۱..... قاعده «اقدام»
- ۴۶-۱-۳-۶-۱-۶-۳-۱..... مدارک و مستندات قاعده اقدام
- ۴۶-۱-۳-۶-۲-۶-۳-۱..... شرایط قاعده اقدام
- ۴۷-۱-۳-۷-۷-۳-۱..... قاعده لاضرر
- ۴۹-۱-۳-۷-۱-۷-۳-۱..... حمل نفی بر نفی یا اراده نفی از نفی
- ۵۱-۱-۳-۷-۲-۷-۳-۱..... نفی ضرر غیر متدارک
- ۵۲-۱-۳-۷-۳-۷-۳-۱..... نفی حکم ضرری
- ۵۳-۱-۳-۷-۴-۷-۳-۱..... نظر شیخ انصاری جامع نظریات دیگر
- ۵۵-۱-۳-۸-۸-۳-۱..... قاعده لاجرح

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| فصل دوم: جایگاه فاعده تحذیر در قوانین موضوع    | ۶۳ |
| ۱-۲- بیان موضوع                                | ۶۵ |
| ۱-۱-۲- آیین‌نامه‌ی حفاظتی کارگاه‌های ساختمانی  | ۶۵ |
| ۲-۲-۲- قانون ایمنی راه‌ها                      | ۶۸ |
| ۳-۲-۲- قانون به‌کارگیری سلاح توسط نیروهای مسلح | ۷۳ |
| ۴-۲-۲- آیین‌نامه ایمنی معادن ۱۳۷۹              | ۷۵ |
| ۵-۲-۲- قانون بیمه                              | ۷۶ |
| ۶-۲-۲- قانون مجازات اسلامی                     | ۷۸ |
| فصل سوم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها                | ۸۷ |
| ۲-۳- پیشنهادات                                 | ۹۲ |
| منابع فارسی                                    | ۹۵ |
| منابع عربی                                     | ۹۷ |

## چکیده

شناخت قواعد فقهی، نه تنها بین راه کارهایی است که مانع توقف در بیان احکام می گردد بلکه دست آویزی است برای بهتر سمیدن ملاک قوانین است. یکی از قواعد پرکاربرد و مسکوت در فقه امامیه و حقوق موضوعه، قاعده هشدار است که از آن به عنوان قاعده تحذیر نیز یاد می نمایند و این قاعده در روایات با بیان «قد اعذر من حر» در کلام معصومین عنوان شده است. این قاعده از جمله قواعد تأسیسی است و سابقه قبل اسلام دارد. از ادله این قاعده می توان به کتاب، سنت، اجماع و عقلا نام برد. ما در این کتاب در چهار فصل به بررسی این قاعده پرداختیم و در فصل اول کلیات تحقیق بیان می شود و در فصل دوم مفهوم قاعده تحذیر و مبانی آن و در فصل سوم جایگاه قاعده تحذیر در قوانین موضوعه و در فصل چهارم نتیجه گیری بیان شده است و در پایان نیز منابع به طور مبسوط بیان شده است.

کلیدواژه: هشدار، تحذیر، قاعده فقهی، نظریه عمومی، اقدام.